

Долгих А.В. Науково-дослідницька діяльність студентів –географів під час педагогічної практики/А.В. Долгих, Л.М. Даценко, О.В. Непша// Економіко-географічна освіта і національна самосвідомість: актуальні проблеми їх формування. збірник статей VII всеукраїнська науково-практична конференція студентів і молодих учених (18 квітня 2013 р.). – Донецьк: ДІСО, 2013. – С. 25-27 с.

Dolgikh AV, Datsenko LM, Nepsha OV

SCIENTIFIC AND RESEARCH ACTIVITY OF STUDENTS-GEOGRAPHERS UNDER PEDAGOGICAL PRACTICE

Annotation: In the pedagogical higher educational establishments of Ukraine there has developed a certain experience of the research organization of scientific and methodical work of students in the period of pedagogical practice. The course, which goes to pedagogical practice, proposes a certain scientific problem for its development during the period of pedagogical practice. From group leaders, students receive individual tasks and instructions for the implementation of scientific and methodological work: get acquainted with the content of the topic, for the purpose of research, with the results that should be obtained as a result of work on the topic, with the basic methods of pedagogical research (study of scientific and methodological literature, observation, experimental learning, generalization of experience).

Key words: pedagogical practice, university student, research work, scientific problem, geography teacher, students.

Долгих А.В.

магістрант,

Мелітопольський державний педагогічний університет ім. Б. Хмельницького

Даценко Л.М.

доктор геологічних наук., професор,

Мелітопольський державний педагогічний університет ім. Б. Хмельницького

Непша О.В.

старший .викладач

Мелітопольський державний педагогічний університет ім. Б. Хмельницького

**НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ СТУДЕНТІВ-ГЕОГРАФІВ
ПІД ЧАС ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ**

В період педагогічної практики на 4 і 5 курсах спеціальностей «географія і біологія», «географія і фізичне виховання» природничо-географічного факультету Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького обов'язковою є участь всіх студентів-практикантів в науково-дослідницькій роботі в загальноосвітніх школах професійно-педагогічного характеру. Ця дослідницька робота повинна вестися за всіма правилами наукового пошуку: визначення стану розробки питання, проектування бажаного результату навчання, відбір змісту, методів і засобів, за допомогою яких можна досягти шуканого результату, конструювання та реалізація навчально-виховного процесу, оцінка отриманих даних. В ході роботи над науковою темою студент користується різними методами науково-педагогічних досліджень. Крім названого вже спостереження проводить масове опитування учнів, анкетування, тестування, дослідне навчання (останнє - з метою перевірки правильності сформульованої ідеї), за заздальгідь складеною програмою вивчає наукову літературу, методичні матеріали шкільних міських, районних методичних об'єднань, асоціації вчителів географів міста чи району, інститутів післядипломної роботи вчителів. В результаті студент опановує основними методами науково-педагогічного дослідження, виробляє здатність спостерігати, узагальнювати досвід, виявляти знання учнів в даному аспекті, навчати школярів по спеціально розробленій програмі, працювати з різними літературними матеріалами по проблемі, порівнювати свою педагогічну діяльність з описаною в науковій літературі і в літературі «з досвіду роботи», формулювати відповідні висновки. У педагогічних вищих навчальних закладах України склався певний досвід дослідницької організації науково-методичної роботи студентів у період педагогічної практики. Курсом, який виходить на педагогічну практику, пропонується певна наукова проблема для розробки її в період педагогічної практики. Проблеми і теми (число тем відповідає кількості шкіл, у яких буде проходити практика) висувуються, як правило, провідним методистом факультету заздальгідь затверджуються кафедрою. Між школами наукові теми розподіляються на установчій конференції з педпрактики. Від групових керівників студенти отримують індивідуальні завдання та інструкції щодо виконання науково-методичної роботи: знайомляться зі змістом теми, з метою дослідження, з результатами, які повинні бути отримані в результаті роботи над темою, з основними методами педагогічного дослідження (вивчення науково-методичної літератури, спостереження, дослідне навчання, узагальнення досвіду). Дослідження проводиться студентом в наступній послідовності:

- вивчення науково-методичної літератури по темі;
- вивчення досвіду роботи вчителя географії і товаришів по практиці в загальноосвітній школі (спостереження, бесіди);
- проведення перевірочних письмових робіт у своїх класах (можливо у вигляді тестів і анкет) з метою встановлення навченості учнів з досліджуваного питання;

- складання програми навчання школярів в своєму класі, реалізація якої дозволить досягти бажаного результату навчання;

- складання методичних розробок для кожного уроку географії в своєму класі з докладним розкриттям змісту, методів і засобів досягнення намічених цілей дослідження. Подальші розробки повинні ускладнюватися, передбачати більш складну навчальну діяльність школярів, більшу самостійність в оволодінні знаннями та вміннями;

- проведення дослідних уроків географії відповідно до наміченої програми дослідження і з складеними методичними розробками;

- проведення в класі підсумкової перевіркової роботи (не пізніше, ніж за тиждень до закінчення практики). Аналіз результатів у порівнянні з першою перевірковою роботою (порівняти якість відповідей одних і тих самих учнів і класу в цілому при першій і підсумковій перевірці, визначити, чи є позитивні зрушення, сформулювати висновки).

Оскільки дослідницька робота студентів в період практики є колективною студентською роботою, успіх залежить не тільки від індивідуальної роботи кожного студента, але і від згладженості роботи групи в цілому. Тому необхідне поетапне обговорення підсумків роботи всього колективу студентів, які проходять практику в одній школі. В ході обговорень студенти, що працюють у паралельних класах, порівнюють варіанти своїх розробок, обмінюються досвідом навчання школярів, відзначають недоліки, фіксують увагу групи на позитивних моментах. Особливо цікаво проходять обговорення у разі, коли кожен з практикантів працює самостійно і творчо: вирішуючи наукову проблему на матеріалі однієї навчальної теми, в одній паралелі класів, використовують різний навчальний матеріал, знаходять, оригінальні методичні рішення, розробляють проблемні ситуації та пропонують різні шляхи їх вирішення. Обмін думками таких студентів цікавий всій групі. Він підвищує інтерес і до проблеми в цілому, пробуджує бажання набути свого педагогічного «почерку». Одночасно у студентів розвивається потреба в наукових дискусіях, формується вміння відстоювати і обґрунтовувати свої позиції. Розроблена спільними зусиллями групи студентів науково-методична тема видається на підсумкову конференцію з педпрактики у вигляді оформленої письмової науково-методичної доповіді та усного повідомлення щодо цієї доповіді.

Література:

1. Виробнича-практика. Методичні рекомендації для студентів спеціальності «Історія»/Уклад.: Г.І. Александрова Г.І., Д.В. Александров, О.В. Непша. –Мелітополь: «Експрес-друк», 2012. – 31 с

2. Мышинская Р.П., Щенев В.А. Педагогическая практика студентов географии в средней школе: Учеб. Пособие для студентов пед. ин-тов по геогр.. спец. –М.: Просвещение, 1983. – 144 с.

3. Остапенко Л.П. Педагогічна практика як складова професійної підготовки сучасного вчителя//Науково-дослідна робота студентів як чинник

удосконалення професійної підготовки майбутнього вчителя: зб. Наук.
пр./редкол.: Л.І. Білоусова та ін.. –Харків: Факт, 2010. –Вип. 1. –С.153-158.